

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes.Budějovice
Katedra:anglistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
26.5.2006

Diplomant: Irena Chalupská

Aprobace: ČJ-AJ/ZŠ

Recenzent*)

Vedoucí*) diplomové práce

PhDr.Marie Ernestová

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Typy a frekvence anglicismů v českých mutacích anglických
periodik**

**The Types and the Frequency of Interference in Czech Versions of
English Periodicals**

(téma)

DP má zdařile napsaný úvod, v němž autorka popisuje příčiny rozšíření angličtiny jako globálního jazyka ve světě, vlivy angloamerické kultury u nás a v němž též úžeji vymezuje oblast zkoumání, kterou se chce zabývat.

V kapitole I charakterizuje časopis *National Geographic* a uvádí subjektivní postřehy tří jeho současných překladatelek k problému interference anglicismů v českém textu.

V kapitole II (s. 17-29) podrobně vysvětluje základní pojmy a teoretická východiska, ať již jde o termín *anglicismus* nebo jevy jako je *přejímání cizích prvků*, *způsoby přejímání cizích prvků* a *změny při přejímání cizích prvků*. Diplomantka zde popisuje pět základních rovin, v nichž dochází k transferu anglicismů, a to morfologickou, syntaktickou, lexikální, sémantickou a stylistickou, přičemž vychází z názorů uznávaných autorit zahraničních i českých (Pratt, Hilgendorf, Bozděchová, Čechová, Čermák, Filipec, Filipovič, Havránek, Jaklová) a dokazuje, že umí nejen dobře pracovat s teoretickou literaturou, ale že umí i vybrat podstatné informace relevantní k tématu, a to i z literatury týkající se jiných jazyků než pouze angličtiny a češtiny. Zároveň podle Kufnerové a Levého zmiňuje základní problémy cizojazyčného překladu.

Kapitola III (str.30-42) je podrobným rozbořem jazykových prostředků na rovině *morfologické*, a to interference kategorie čísla, pádu, slovesného času, analytického způsobu stupňování adjektiv, ztráty reflexivity zájmen, vlivu afixů a slovních druhů vůbec. Autorka zaznamenala např. přejímání anglického logického plurálu nebo případy, kdy se v A a Č nekryje kategorie počitatelnosti, obtížnost přiřadit anglická slova k určitému jmennému rodu/skloňovacímu vzoru z důvodu jejich neobvyklého zakončení, vytváření pro Č netypických struktur pod vlivem anglických perfektních časů, používání adjektiv namísto adverbíí, opisné stupňování adjektiv, nadužívání přivlastňovacích zájmen a překládání prefixů a sufixů, tj. vytváření morfologických kalků. Druhá část této kapitoly popisuje adaptaci anglicismů do českého morfologického systému v oblasti substantiv, adjektiv a sloves pomocí příslušných skloňovacích koncovek, případně přizpůsobením pravopisné podoby češtině. Tato kapitola stručně zmiňuje i přechylování ženských příjmení do podoby se sufixem *-ová*.

V rovině *syntaktické* (str.43-67) se autorka věnuje vlivu anglického slovosledu, anglické tendenci ke kondenzovanému vyjadřování prostřednictvím gerundia, participií a infinitivů, přívlastkovým konstrukcím v prepozici, vlivu odlišných předložkových vazeb a též dalším méně frekventovaným anglicismům jako je vliv nominativu v přísudku slovesně jmenném, verbonominálních vazeb typu *have a ...*, *give a ...*, existenciální vazby *there is/are*, častějšího užívání ukazovacích zájmen, opisného pasíva namísto zvratného a používání uvozovacího výrazu ve vedlejší větě. Nakonec v této části práce autorka uvádí sedm typů kalků syntaktických vazeb.

Je cenné, že se snaží odlišit příznakové rysy publicistického stylu od vazeb vzniklých interferenčními vlivy anglické syntaxe.

Kapitola V (str. 68-79) je věnována *rovině lexikální*, a to konkrétně tendenci výrazů k uchování anglické pravopisné formy a tendenci přizpůsobovat pravopis výslovnosti, citátovým a sémantickým kalkům a frazeologismům.

V kapitole VI (str. 80-83) se diplomantka zvláště soustřeďuje na rovinu *sémantickou*, tj. na posuny a obměny významu, především jeho zužování a odlišným konotacím anglických slov a jejich překladových protějšků.

V kapitole VII (str. 84-90) se autorka zamýšlí nad funkčním využitím anglicismů z důvodů *stylistických*, např. pro evokaci atmosféry a prostředí nebo zpřesnění z důvodu potřeby jednoznačného pojmenování nebo z důvodu snahy o stručnost, případně různorodost vyjádření. Tyto dílčí postřehy se do jisté míry překrývají. Zároveň se diplomantka zamýšlí nad vlivem odlišné výstavby angl. textu na český překlad, a to, jak se překladatelé vyrovnávají s rozvitými souvětími, tendencí k nominalizaci vyjádření, používáním préterita namísto prézenta jako prostředku stylové aktualizace a nad užíváním pomlček.

V kapitole VIII (str. 91-92) autorka na pasážích vybraných z jednoho článku stručně komentuje překladatelské prohřešky vzniklé nedostatečnou znalostí jazyka.

V Závěru (str.93-99) jsou shrnuty výsledky rozboru zkoumaného materiálu. Největší vliv angličtiny na český překlad konstatuje autorka na rovině syntaktické, kde prvky mají převážně systémový charakter, a dále v rovině lexikální. Celkově byl vliv angličtiny na všech zkoumaných rovinách vyšší, než autorka původně očekávala; diskutované jevy se nevyskytovaly ve vydáních sledovaného periodika rovnoměrně a autorka též dospěla k závěru, že i odborná erudovanost překladatelů se vyznačuje značně velkým kvalitativním rozpětím.

Písařské a další chyby:

Anotace

...anglicismům ne všech rovinách

...the extend... Antoher...

s. 10 ... v oblasti jazykové_ ale i v oblasti...

- 12 ...která je dnes je největší...
 14 K některým Vaším otázkám:
 16 ...překladařky se vyjádřili...!
 17 ...dost přesné slovy „cizími“... ...také je vyslovujeme je českými hláskami
 19 ...kontakt se týká všech bilingvních mluvčí... ...transferu v výchozího do cílového...

- 20 ...charakterem angličtiny a syntetickým...
 23 ...k úžení významu_ neboť bylo...
 34 Zřídka, ale přece_ jsme narazili...
 36 ...vliv analytického způsobu skloňování ...vždy doprovází participia
 38 ...proti_ opatření (mělo být napsáno dohromady) ...ve spojením s anglickým
 základem
 44 je to kalman peruánský... (velké písmeno)
 52 ...ve většině případu...
 65 ...zpět_ a to v souladu se zařazením...
 74 Příklad se slovem *positions* (zhruba uprostřed stránky) měl být uveden v širším
 kontextu.
 76 Siouxové_ Lakotové (chybí spojovník)
 84 ...plynoucích s odlišností
 87 ...across the delta...
 89 Doumba anounced simply...
 100 ...despite the fact _ it would be...

Trochu rušivě působí, že často podtržení slova přesahuje do následující mezislovní mezery a též uvedení většiny příkladů slovy „pravděpodobně z“ nebo „možná z“, což někdy mírně oslabuje přesvědčivost autorčiných komentářů.

Název práce je trochu zavádějící, avšak autorka hned v úvodu vysvětluje, proč se soustředila pouze na jedno periodikum.

Celkově však lze říci, že práce je psána kultivovanou češtinou, s patřičným nadhledem a s poměrně malým počtem chyb a je logicky dobře vygradována. Z hlediska obsahu lze vytknout snad je mírně sporný bod c) na str. 32 a bylo by zajímavé vědět, jak by autorka řešila tento překladatelský problém sama. Anglická adjektiva se analyticky neskloňují, nýbrž *stupňují* (str. 36). V jednom případě se zdá, že pod vlivem zkoumaného tématu autorka použila zbytečně plurál Pod vlivem interferencí

Nesouhlasím s přípustností vazby *jsou skvělí v prchání* v současné češtině, a to ani jako prostředku zachování zhuštěnosti textu (str. 64). Na str. 66, bod e): Ve spojení se zápořem lze doporučit nejen použití jiného slovesa (*nepamatuji se*), ale též přesun zápoře do vedlejší věty obsahové (*Myslím, že jsem nikdy nic takového neviděl*).

Na překládané práci hodnotím především širší záběr (všechny jazykové roviny), rozsah i vlastní komentáře autorky k jednotlivým jevům, kdy uvádí, co je pro češtinu ještě únosné, případně navíc možné nebo, jak překlad měl správně znít. Lze konstatovat, že se diplomantce

podařilo výborně propojit oba studované obory a prokázat, že je v obou stejně dobře odborně erudovaná, a to jak v oblasti terminologie, tak v oblasti systémových i náhodných odlišností obou jazyků. Z toho důvodu navrhuji DP hodnotit známkou v ý b o r n ě .

- výborně-

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

.....

_____
podpis oponentky diplomové práce

26.5.

V Českých Budějovicích dne ..... 2006.....

Stupeň kvalifikace	v ý b o r n ě	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------------	-------------	-------	-----------